

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
İÇİNDEKİLER	9
KISALTMALAR	29

BİRİNCİ BÖLÜM

1. KOOPERATİFÇİLİĞİN TANIMI VE ÖNEMİ	33
1.1. Kooperatif Nedir?.....	33
1.2. Kooperatifçilik İlkeleri	33
a. Gönüllü ve Serbest Giriş (Açık Kapı)	33
b. Üyeler Tarafından Gerçekleştirilen Demokratik Denetim	34
c. Üyelerin Ekonomik Katılımı	34
d. Özerklik ve Bağımsızlık.....	34
e. Eğitim, Öğrenim ve Bilgilendirme.....	34
f. Kooperatifler Arasında İşbirliği.....	35
g. Topluma Karşı Sorumlu Olma	35
1.3. Kooperatifçiliğin Toplum Yaşamındaki Önemi/Rolü	35
1.4. Kooperatifler ile Sermaye Şirketleri Arasındaki Farklar	36
1.4.1. Yönetime Katılma	39
1.5. Kooperatiflerin Derneklerden Farkları	39
1.5.1. Kooperatif Bir Dernek Değildir.....	40
1.6. Kooperatiflerin Vakıflardan Farkları.....	41
1.7. Kooperatif, Sendika da değildir.....	41
1.8. Kooperatif Bir Siyasi Parti de değildir.....	42
1.9. Türkiye'de Kooperatiflerden Sorumlu Bakanlıklar	42
1.9.1. Ticaret Bakanlığı Görev ve Sorumluluk Alanındaki Kooperatifler.....	43
a. Bilimsel Ar-Ge Kooperatifi.....	43
b. Eğitim Kooperatifi	43
c. Esnaf ve Sanatkârlar Kredi ve Kefalet Kooperatifleri	44
d. Fikri Mülkiyet Hakları ve Proje Danışma Kooperatifi.....	44
e. Gayrimenkul İşletme Kooperatifi	44
f. Hizmet Kooperatifi	44
g. İşletme Kooperatifi.....	44

h.	Kadın Girişimi Üretim ve İşletme Kooperatifleri.....	45
i.	Küçük Sanat Kooperatifleri	45
j.	Motorlu Taşıma Kooperatifleri - Karayolu Yük ve Yolcu Taşıma Kooperatifleri.....	45
k.	Deniz Yük ve Yolcu Taşıma Kooperatifleri.....	45
l.	Pazarcılar İşletme Kooperatifi.....	46
m.	Sağlık Hizmetleri Kooperatifi	46
n.	Sigorta Kooperatifi.....	46
o.	Site İşletme Kooperatifleri	46
ö.	Tarım Satış Kooperatif ve Birlikleri	46
p.	Tedarik ve Dağıtım Kooperatifi	47
r.	Temin Tevzi Kooperatifi.....	47
s.	Turizm Geliştirme Kooperatifleri	47
t.	Tüketim Kooperatifleri.....	47
u.	Üretim ve Pazarlama Kooperatifleri	48
ü.	Yaş Sebze ve Meyve Pazarlama Kooperatifleri.....	48
v.	Yenilenebilir Enerji Üretim Kooperatifi.....	48
1.9.2.	Tarım ve Orman Bakanlığının Görev ve Sorumluluk Alanındaki Kooperatifler	48
a.	Pancar Ekicileri Kooperatifleri	49
b.	Su Ürünleri Kooperatifleri.....	49
c.	Sulama Kooperatifleri	49
d.	Tarım Kredi Kooperatifleri	49
e.	Tarımsal Kalkınma Kooperatifleri	50
1.9.3.	Çevre ve Şehircilik Bakanlığının Görev ve Sorumluluk Alanındaki Kooperatifler	50
a.	Konut Yapı Kooperatifleri	51
b.	Küçük Sanayi Sitesi Yapı Kooperatifleri.....	51
c.	Toplu İşyeri Yapı Kooperatifleri	51
1.10.	Kooperatifler Türlerine Göre Hangi Kanunlara Tabidir?	52
1.11.	Dünyadaki Kooperatif Durumu.....	52
1.11.1.	2022 Yılı Dünya Kooperatifler İzleme Raporu	52
1.11.2.	2023 Yılı Dünya Kooperatifler İzleme Raporu	57
1.12.	Kadın Kooperatifleri.....	57
1.12.1.	Kadın Kooperatiflerinin Çalışma Alanları.....	58
1.12.2.	Kadın Kooperatiflerinin Kurulma Nedenleri	60
1.13.	Değişen Dünya'da Üçüncü Sektör	60

İKİNCİ BÖLÜM

2. KOOPERATİF KURULUŞU VE ANA SÖZLEŞMENİN HAZIRLANMASI	63
2.1. Kooperatif Kuruluşu Nasıl Yapılır?.....	63
A. Ana sözleşmenin Hazırlanması, İmzalanması ve Tasdiki	64
B. Bakanlığa (veya İl Müdürlüğüne) Verilecek Dilekçe ve Eklenenek Belgeler.....	64
C. Bakanlığın (veya İl Müdürlüğüne) Yapacağı İnceleme ve İzin.....	65
D. Kuruluş İçin Kooperatifin Tescil ve İlanı.....	66
E. Taahhütname	67
F. Sicil Müdürinin Yapacağı İnceleme	67
G. Tescil ve İlan Edilecek Hususlar	67
H. Sicil Tasdiknamesinin Alınması	68
I. İlan Tescil Edilen Olgular.....	68
2.2. Kooperatif Kuruluş İzni Tescil ve İlan	69
2.3. Ana Sözleşmeye Konulacak Mecburi Hükümler.....	70
2.4. Ana Sözleşmeye Konulacak İhtiyaçı Hükümler.....	70
2.5. Ana Sözleşmeye Konulacak Yorumlayıcı Hükümler	70
2.6. Tüzel Kişiliğin Kazanılması ve Sorumluluk	71
2.7. Ana Sözleşme Değişiklik İşlemleri	71
2.7.1. Ana Sözleşme Nasıl Değiştirilir?.....	71
2.7.2. Kuruluş ve Esas Sözleşme Değişikliği İzninde Aranan Belgeler	73
2.8. Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri Nelerdir?	74
2.9. Kuruluş ve Örgütlenme Giderlerinin Ödenmesi ve Örnek Muhasebe Uygulaması.....	74
2.10. Kuruluş Giderlerinin Muhasebe Kayıtlarına İntikal Ettirilmesi	75
2.11. Kuruluş ve Örgütlendirme Giderlerinin Aktifleştirilerek İtfa Edilmesi.....	76
2.11.1. Kuruluş Masraflarının 5 Yılda İtfası ve Örnek Muhasebe Uygulaması	76
2.12. Kurulusta Sermayenin Taahhüt Edilmesi ve Örnek Muhasebe Uygulaması.....	77
2.13. Sermayenin Peşin Ödenmesi ve Örnek Muhasebe Uygulaması.....	77
2.14. Sermaye Taahhütlerinin Tamamlanması ve Örnek Muhasebe Uygulaması.....	78
2.15. Aynı Sermaye	78
2.15.1. Ortaklık Sermayesinin Aynı Varlık Olarak Alınması.....	79
2.15.2. Değer Biçme, Bilirkişi	80

2.15.3.	Karar Nisabı, Raporların Kabulü	80
2.16.	Kooperatif Kimler Ortak Olabilir?	81
2.16.1.	Kooperatifler Şirketlere, Şirketler ise Kooperatiflere Ortak Olabilirler mi?	81
2.16.2.	Hangi Tüzel Kişiler Kooperatifte Ortak Olabilir?.....	81
2.17.	Yabancı Uyruklu Kişiler Kooperatifte Ortak Olabilir mi?	81
2.18.	Bir Ortak En Az ve En Fazla Kaç Pay Alabilir?	82
2.19.	Bir Paya Birden Fazla Ortak Sahip Olabilir mi?	82
2.20.	Ortaklık Payı Adedi, Oy Hakkını Etkiler mi?	82
2.21.	Kooperatifteki Payını Devreden Ortaktan Devir İşlemi Nedeniyle Herhangi Bir Bedel Alınabilir mi?.....	82
2.22.	Bölüm İle İlgili Diğer Muhasebe Uygulamaları.....	83
2.22.1.	Yeni Bir Kooperatifin Kurulması	83
2.22.2.	Ek Ödemelerin ve Aidatların Muhasebeleştirilmesi	83
2.22.3.	Ortaklığa Yeni Üye Alımının Muhasebeleştirilmesi	83
2.22.4.	Ortak Aidatlarının/Paylarının Dövizle Yatırılması	84

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

3.	KOOPERATİFLERDE ORTAKLIK SİFATININ KAZANILMASI VE KAYBEDİLMESİ	85
3.1.	Kooperatifte Alınacak Ortaklarda Aranacak Şartlar Nelerdir?	86
3.2.	Kooperatifte Girmek İsteyen Kişilerin Talepleri Nasıl Değerlendirilir?.....	86
3.3.	Tüzel Kişilerin OrtaklıĞı	87
3.4.	Yeni Bir Kooperatif Kurarak Ortak Olma.....	87
3.5.	Kurulmuş Olan Kooperatifte Sonradan Ortak Olma	87
3.6.	Ortaklık Payını Devralmak Suretiyle Ortak Olma	88
3.7.	Miras Yoluyla Ortak Olma.....	88
3.8.	Görev veya Hizmet ya da Taşınmaz Mal veya İşletme Karşılığı Ortak Olma	88
3.9.	Gerçek Kişilerin OrtaklıĞı	89
3.10.	Yönetim Kurulunca OrtaklıĞ Başvurusunun Kabulü.....	89
3.11.	Kooperatif OrtaklıĞının Sona Ermesi.....	90
3.12.	Yönetim Kurulu Bir Ortağın Çıkma İsteğini Kabulden Kaçınrsa, Ne Yapılması Gerekir?	90
3.13.	Ortaklıktan Çıkmayanın Sınırlandırılması	90
3.14.	Bildirme Süresi ve Çıkma Zamanı.....	91
3.15.	Ortaklıktan Çıkmayı Kabulden Kaçınma.....	91
3.16.	Ortağın Ölümü ve OrtaklıĞın Devri	91
3.17.	Görev veya Hizmetin Bitmesi, Taşınmaz Mal veya İşletme Karşılığı OrtaklıĞ	91

3.18.	Ortalıktan Çıkmak İsteyenler Hakkında Hangi İşlemler Yapılır?	92
3.19.	Ortalıktan Çıkarılma Esasları Nelerdir?.....	92
3.20.	Çıkarılan Ortaklar Hakkında İzlenecek Hükümler Nelerdir?.....	93
3.21.	Ortak Hakkındaki Çıkarılma Kararı	93
3.22.	Ortalıktan Çıkarılma Kararını Almaya Kim Yetkilidir?	93
3.23.	Kooperatiften Çıkan ve Çıkarılan Ortaklara Yapılacak İade ve Ödemeler Nelerdir?	94
3.24.	Ortağın Ölümü Hakkında İzlenecek Yol Nedir?	94
3.25.	Ortalık Payının Devri.....	95
3.26.	Ortalıktan Çıkarılma ve İtiraz.....	95
3.27.	Ortaklığın Sona Ermesi ve Hesaplaşma	96
3.28.	Ortakların Kooperatiften Ayrılması	97
3.29.	Ortalıktan Çıkma Ertelenebilir mi?	97
3.30.	Ortalıktan Çıkış İşlemlerinin Muhasebeleştirilmesi	97
3.30.1.	Kooperatif Borcu Olmayan Ortağın Ayrılışına Örnek Muhasebe Uygulaması	98
3.30.2	Borcundan Dolayı İhraç Edilen Ortağa Yapılan Ödemeye Ait Örnek Muhasebe Uygulaması	98
3.30.3.	Çıkan Ortağa Sermaye Payı ve Diğer Ödemelerinin İadesinin Sonraya Bırakılmasına Örnek Muhasebe Uygulaması	99
3.30.4.	İstifa Eden ve Aynı Zamanda Borcu Olan Ortağa Yapılan Ödemeye, Örnek Muhasebe Uygulaması	100
3.30.5.	Ortalık Devir İşlemlerine Örnek Muhasebe Uygulaması	101
3.30.6.	Sermaye Taahhüdünü Henüz Tam Ödememiş Ortağın Ayrılmasına Örnek Muhasebe Uygulaması	101
3.30.7.	Ayrılan Ortakların Alacaklarında Zamanaşımı ve Örnek Muhasebe Uygulaması	102
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM		
4.	ORTAKLARIN HAKLARI VE ÖDEVLERİ	103
4.1.	Ortakların Bireysel Hakları	103
4.1.1.	Ortalıktan Çıkma Hakkı	104
4.1.2.	Ortalık Payını Devir Hakkı.....	104
4.1.3.	Ortalıktan Çıkarılma Kararına Karşı İtiraz ve Dava Açma Hakkı	104
4.1.4.	Bilgi Edinme ve Bilanço/Örnek İsteme Hakkı.....	104
4.1.5.	Ticari Defterleri, Belgeleri İnceleme Hakkı ve Sır Saklama Hükümleri/Ceza	105

4.1.6.	Genel Kurula Katılma, Seçme ve Seçilme Hakkı	105
4.1.7.	Olumlu Gelir-Gider Farkından Pay Alma Hakkı.....	106
4.1.8.	Oy Hakkı	106
4.1.9.	Genel Kurulda Temsil Hakkı.....	106
4.1.10.	Genel Kurul Kararlarının Bozulması, Aleyhine Dava Açıma Hakkı.....	107
4.1.11.	Denetçilerin Dikkatini Çekme ve Açıklama Yapılmasını İsteme Hakkı.....	107
4.1.12.	Tasfiye Sonucunda Kalan Mal Varlığından Pay Alma Hakkı.....	108
4.1.13.	Hak Arama ve Dilekçe Hakkı.....	108
4.2.	Ortakların Birlikte Kullanabilecekleri Hakları.....	108
4.2.1.	Genel Kurulu Toplantıya Çağırma Hakkı.....	109
4.2.2.	Gündeme Madde Eklenmesini İsteme Hakkı	110
4.3.	Hak ve Yükümlülüklerde Eşitlik (<i>Mutlak-Nisbi Eşitlik</i>)	110
4.4.	Ortakların Ödevleri ve Sorumlulukları	111
4.5.	Ortakların Kooperatif Borçlarından Dolayı Sorumlulukları.....	113
4.5.1.	Sınırsız Sorumluluk	113
4.5.2.	Sınırlı Sorumlu	113
4.6.	Sermaye Koyma Borcu ve Aidat Ödeme Yükümlülüğü.....	114
4.7.	Kooperatifin İflası Durumunda Ortakların Sorumluluğu.....	115
4.8.	Kooperatifte Yeni Giren Ortağın Sorumluluğu.....	115
4.9.	Bir Ortağın Ölümü veya Ayrılmasından ya da Kooperatifin Dağılmasından Sonraki Sorumluluğu.....	115
4.9.1.	Sorumlulukta Zaman Aşımı	116
4.10.	Ortağın Kişisel Sorumlulukları.....	116
4.11.	Ek Ödemeler	116

BEŞİNCİ BÖLÜM

5. KOOPERATİF GENEL KURULU	117	
5.1.	Yönetim Kurulu Üyelerinin, Genel Kurul Toplantısından Evvel Yapmaları Gereken İşlemler Nelerdir?	117
5.2.	Genel Kurul Toplantı Gündemi Nasıl Belirlenir?	118
5.3.	Genel Kurul Toplantısı Sırasında Gündeme Eklenebilecek Konular	119
5.4.	Genel Kurul için Temsilci Talebi, Başvuru Yapılması, Temsilcinin Niteliği, Görevlendirilmesi ve Ücretleri	119
5.5.	Bakanlık Temsilcisinin Genel Kuruldan Evvel Yapacağı Görevleri	121

5.6.	Genel Kurul Toplantılarına Bakanlık Temsilcilerinin Gelmemesi Halinde Yapılacak İşlemler Nelerdir?	126
5.7.	Genel Kurul Toplantı Sonrası Yapılacak İşlemler ve Rapor Düzenlenmesi.....	127
5.8.	Kaç Tür Genel Kurul Toplantısı Vardır, Hangi Sürelerle Yapılır?	127
5.9.	Olağan Genel Kurul Toplantısı.....	127
5.10.	Elektronik Genel Kurul Toplantısı.....	129
5.11.	Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı.....	131
5.12.	Genel Kurulun Devir ve Terk Edemeyeceği Görev ve Yetkiler Nelerdir?	131
5.13.	Genel Kurula Çağrı, Genel Kurulu Çağrıya Yetkili Olanlar ve Çağrının Şekli	133
5.14.	Genel Kurul Toplantı Yeter Sayısı	135
5.15.	Genel Kurul Gündeminin Hazırlanması ve Gündeme Madde Eklenmesi	135
5.16.	Tüm Ortakların Hazır Bulunması Halinde Genel Kurul	137
5.17.	İbra Etmek Ne Demektir?.....	137
5.18.	İbra Oylamasına Kimler Katılamaz?.....	138
5.19.	Genel Kurul Toplantılarında Oy Hakkı ve Temsil	138
5.20.	Ortaklar Listesinin Hazırlanması.....	139
5.21.	Toplantının Açılması ve Toplantı Başkanlığı	139
5.22.	Oy Kullanmanın Şekli.....	140
5.23.	Genel Kurul Toplantı ve Yeter Sayısı Kaçtır?	141
5.24.	Genel Kurul Toplantılarına Vekâleten İştirak Edecek Ortakları Kimler Temsil Edebilir?.....	142
5.25.	Genel Kurul Toplantılarında Temsilin Şartları Nelerdir?	142
5.26.	Genel Kurul Kararlarına İtiraz Edilebilmesi Mümkün müdür?.....	143
5.27.	Bilânçonun Tasdiki ve İbra	144
5.28.	Genel Kurul Tutanağı.....	144
5.29.	Genel Kurul Kararlarının Tescil ve İlanı	145
5.30.	Kooperatif Genel Kurul Toplantı Kararlarının Geçerliliği	145
5.31.	Yeni Ortak Olan Bir Kişi Hemen Genel Kurul Toplantisına Katılma Hakkına Sahip midir?.....	146
5.32.	Bir Genel Kurulu Kararı, Bir Sonraki Genel Kurul Kararıyla Değiştirilebilir mi?	147
5.33.	Kooperatif Yönetim Kurulunca Genel Kurul Kararı Olmaksızın Para İstenilebilir mi?.....	147

5.34.	Haklarında Çıkarılma Kararı Kesinleşmeyen Ortaklar Genel Kurul Toplantisına Katılabilirler mi?	147
5.35.	Genel Kurul Yönetim Kurulunu Her Zaman Azledebilir mi?.....	147

ALTINCI BÖLÜM

6.	KOOPERATİF YÖNETİM KURULU	149
6.1.	Yönetim Kurulu ve Üye Sayısı	149
6.2.	Üyelik Şartları ve Ücret	149
6.3.	Üyelik Süresi	150
6.4.	Yönetim ve Temsil	150
6.5.	Şümulü ve Sınırlandırılması	151
6.6.	İmza	151
6.7.	Tescil.....	151
6.8.	Üyelerin Titizlik Derecesi ve Sorumlulukları	152
6.9.	Yönetim Kurulunun Görev Süresi Ne Kadardır?	152
6.10.	Yönetim Kurulu Üyeliğinin Boşalması Halinde Ne Yapılır?	152
6.11.	Yönetim Kurulu Arasında Görev Paylaşımı Nasıl Yapılır?.....	153
6.12.	Yönetim Kurulu Temsil ve İmza Yetkisi Nasıl Kullanılır?	153
6.13.	Yönetim Kurulunun Kooperatif Yönetimindeki Önemi ve Kooperatiflerde Temsil	153
6.14.	Yönetim Kurulu Üyeliği, Üyelik Şartları ve Bağdaşmayan Görevler	154
6.15.	Yönetim Kurulunun Temsil, İcra ve Görev Yetkisi	157
6.16.	Yönetim Kurulunun Temsil Yetkisinin Kapsamı ve Sınırlandırılması	158
6.17.	Yönetim Kurulunun İşleyışı	158
6.18.	Yönetim Kurulunun Kurul Halinde Yapacağı Görevler	159
6.19.	Yönetim Kurulu Üyelerine Bireysel Olarak Yüklenen Görevler.....	161
6.20.	Yönetim Kurulunun Yükümlülükleri.....	162
6.21.	Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluk Halleri.....	163
6.22.	Yönetim Kurulu Üyelerinin Cezai Sorumluluk Halleri	164
6.23.	Kooperatif Defterlerinin Tutulmasının Sorumluluğu	167
6.24.	Gelir-Gider Farkı Nedir?.....	167
6.25.	Gelir ve Gider Farkının Dağılımı Nasıl Yapılır?.....	167
6.26.	Yedek Akçe Nedir, Bilinmesi Gerekenler Nelerdir?	168
6.27.	Gelir-Gider Farkından Doğan Sorumluluklar	168
6.28.	Yedek Akçe ve Fon Ayırma ile İlgili Sorumluluklar.....	169
6.29.	Yönetim Kurulu Üyeleri, Müdürlerin Verdikleri Zararlardan Sorumlu mudur?	169

6.30. Genel Kurulda Yapılan İbra İşlemi ile Yönetim Kurulu Hukuki ve Cezai Sorumlulukları Biter mi?	169
6.31. Yönetim Kurulu Toplantıları Ne Şekilde Yapılır?	170
6.32. Yönetim Kurulu Üyelerinin Mal Bildiriminde Bulunmaları Gerekir mi?	170
6.33. Yönetim Kurulunun Kooperatifin Aczi Halinde Yapması Gereken İşlemler Nelerdir?.....	171
6.34. Murahhas Üye Nedir?	171
6.35. Yönetim Kurulu Üyelerine Ödenecek Ücretlerden Kesilecek Yasal Kesintiler Nelerdir?	171
6.36. Yönetim Kurulu Üyeliği Sona Eren Yönetim Kurulu Üyelerinin Yapması Gereken Devir İşlemleri Nelerdir?	172
6.37. Yönetim Kurulu Üyelerinin Hakları ve Mal Bildirimi Yükümlülükleri.....	172
6.38. Yönetim Kurulu Üyelerine Kura Çekimine Katılmadan İstedikleri Daire Verilebilir mi?	174
6.39. Yönetim Kurulu Toplantı Nisabı Nedir?.....	174
6.40. Yönetim Kurulu Toplantıları Nerede Yapılır?	175
6.41. Yönetim Kurulu Üyeleri Uygun Bulmadıkları Karar Hakkında Hangi İşlemleri Yaparlar?	175
6.42. Yönetim Kurulu Kararı İptal Edilebilir mi?	175
6.43. Kooperatif Yöneticileri Kamu Görevlisi midir?	176
6.44. Kooperatif Yönetim Kurulu Başkanı Nasıl Görevden Alınır?	176
6.45. Kooperatif Yönetim Kurulu İbra Edilmezse Ne Olur?	177
6.46. Kooperatif Yönetim Kurulu Başkanı İstifa Ederse Ne Olur?	177
6.47. Görevi Sona Eren Yönetim Kurulu Üyeleri Sorumlulukları Altında Bulunan Para, Mal, Defter, Belge ve Diğer Kooperatif Varlıklarını Seçimlerin Yapıldığı Genel Kurul Toplantı Tarihinden İtibaren Kaç Gün İçinde Teslim Etmeleri Gerekir?.....	177
6.48. Görevi Sona Eren Yönetim Kurulu Üyesinin Görev Yaptığı Zamana Ait Sorumluluğu Ayrılış Tarihinden İtibaren Kaç Yıl Devam Eder?	177
 YEDİNCİ BÖLÜM	
7. DENETİM KURULU	179
7.1. Kooperatiflerde Denetimin Amacı	180
7.2. Kooperatiflerde Denetim Yolları Nelerdir?	180
7.3. Kooperatif Denetimi.....	181
7.4. Kooperatiflerde Denetçi Olabilmek İçin Aranan Şartlar	181
7.5. Bağdaşmayan Görevler	183

7.6.	Denetim Kuruluna Üye Seçimi	184
7.7.	Denetim Kurulunun Görev ve Yükümlülükleri	184
7.8.	Denetim Kurulu Üyelerinin Hukuki ve Cezai Sorumluluk Halleri	188
7.9.	Denetçilerin İnceleme Yükümlülüğü	189
7.10.	Rapor Düzenlenmesi	189
7.11.	Sır Saklama Yükümlülüğü	190
7.12.	Denetçilerin Sayısı ve Görev Süreleri Ne Kadardır?	190
7.13.	Denetçilerin Ücretleri Nasıl Belirlenir?	190
7.14.	Denetim Kurulu Raporu Hakkında Bilinmesi Gerekenler Nelerdir?	190
7.15.	Denetçilik Görevinin Sona Erme Halleri Nelerdir?	191
7.16.	Denetçiliğin Boşalması Halinde Neler Yapılır?	191
7.17.	Dış Denetim	192
7.18.	Devletin Kooperatifçilik Alanındaki Denetimi	193
7.18.1.	Kuruluşa	193
7.18.2.	Kuruluktan Sonra, İşleyiş Sırasında;	193
7.19.	Denetim Kurulu Üyeleri Genel Kurulu Toplantıya Çağırabilir mi?	193

SEKİZİNCİ BÖLÜM

8.	KOOPERATİF BİRLİKLERİ, KOOPERATİFLER MERKEZ BİRLİKLERİ, TÜRKİYE MİLLİ KOOPERATİFLER BİRLİĞİ VE DANIŞMA KURULU.....	195
8.1.	Kooperatiflerin Üst Kuruluşları	196
8.2.	Üst Kuruluşların Görevleri	198
8.3.	Birliklere Katılan Kooperatif Ortaklarının Yükümlülükleri	199
8.4.	Kooperatif Birliklerinin Genel Kurulu	199
8.5.	Kooperatif Birliklerinin Yönetim Kurulu	200
8.6.	Kooperatif Birlikleri Denetim Kurulu	200
8.7.	Dış Denetim	201
8.8.	Kooperatif Merkez Birlikleri	201
8.9.	Merkez Birlikleri	202
8.10.	Türkiye Milli Kooperatifler Birliği	202
8.10.1.	Temsilcilerin Belirtilmesi	204
8.10.2.	Danışma Kurulu	204
8.11.	Kooperatif Birlikleri	205
8.11.1.	Kooperatiflerin Üst Birliklerine İlişkin İşlemler	205
8.11.2.	Bir Kooperatifin Üst Birliğe Üye Olması	207
8.12.	Kooperatif Birliklerinde Denetim ve Eğitim	208

8.13.	Kooperatiflerin Dağıılma Sebepleri (KK-Madde 81)	208
8.13.1.	Ana Sözleşme Gereğince.....	209
8.13.2.	Genel Kurul Kararıyla	209
8.13.3.	İflasın Açılmasıyla.....	209
8.13.4.	Kanunlarda Öngörülen Diğer Hallerde, İlgili Bakanlığın Mahkemeden Alacağı Karar Üzerine	210
8.13.5.	Üç Yıl Olağan Genel Kurulun Yapılmaması Halinde.....	210
8.13.6.	Amacına Ulaşma İmkânının Bulunmadığının İlgili Bakanlıkça Tespit Halinde	210
8.13.7.	Birleşme Suretiyle Dağıılma.....	210
8.13.8.	Kamu Tüzel Kişiliği Tarafından Devralınmak Suretiyle	212
8.14.	Amacına Ulaşan Konut Yapı Kooperatiflerine İlişkin Hüküm.....	213
8.15.	Tasfiye İşlemleri	213
8.16.	Tasfiye Kurulunun Oluşumu	214
8.17.	Yönetim Kurulu Üyeleri Tasfiye Kuruluna Seçilir mi?	214
8.18.	Tasfiyeden Dönülmesi Mümkün müdür?.....	215
8.19.	Tasfiyenin Yönetim Kurulunun Görev Yetkisi Üzerindeki Etkisi Nedir?.....	215
8.20.	Tasfiye Sonucu Kalan Mal Varlığı Nasıl Paylaşılır?.....	215
8.21.	Tasfiyeye Girmiş Kooperatifin Genel Kurulu Ne Zaman Yapılır?	216
8.22.	Tasfiye Halinde Kooperatifin Toplantı Karar Nisabı Nedir?.....	216
8.23.	Kanunen Münfesih (<i>geçerliliği kalmamış</i>) Durumda Olan Kooperatif, Tasfiyeden Dönебilir mi?	216
8.23.1.	Genel Kurul Kararı İle Tasfiyeye Giren Kooperatifin Tasfiyeden Dönmesi	216
8.24.	Ticaret Siciline Bildirme.....	216
8.25.	Tasfiye Mamelekin Paylaştırılması	216
8.26.	Kooperatiflerin Başka Bir Şirket Türüne Dönüşümü Nasıl Gerçekleşir?	217
8.27.	Genel Olarak Bakanlığın Görev ve Yetkileri.....	217
8.28.	Bakanlık Temsilcileri ve Kararların Yürürlük Şartı.....	218
8.29.	Örnek Ana Sözleşme Hazırlanması.....	219
8.30.	Muhasebe Usulü ve Defterler	219
8.31.	Teftiş ve Denetleme	219
8.32.	Teftiş ve Denetleme ile İlgili Görevlendirme	220
8.33.	Muaflıklar	220
8.34.	Uyuşmazlıklar ve Hakem Kurulları	221

DOKUZUNCU BÖLÜM

9. GELİR-GİDER FARKLARI VE RİSTURN İŞLEMLERİ	223
9.1. Ortak İçi ve Ortak Dışı Kavramı	223
9.2. Ortaklar ve Personel İçin Yardım Fonları	224
9.3. Gelir ve Gider Farkına İlişkin Açıklamalar	224
9.4. Kooperatiflerde Zararın Dağıtımı (<i>Olumsuz Gelir Gider Farkı</i>)	225
9.5. Sermaye Paylarına Faiz Verilmesi	227
9.6. Yedek Akçe Nedir?	228
9.7. Risturn'un Ortaklara Dağıtım İşlemleri	229
9.7.1. Risturn Nedir?	229
9.7.2. Risturn İstisnası Nedir?	231
9.7.3. Tüketim Kooperatiflerinde Risturn İstisnası	232
9.7.4. Tarımsal Üretici Birliklerinde Risturn İstinası	232
9.7.5. Risturn veya Kar Payının Vergilendirilmesi	232
9.8. Dönem Sonu Karından Zorunlu Kesintilerle Birlikte İsteğe Bağlı Kesintilerin de Ayrılması	237

ONUNCU BÖLÜM

10. KOOPERATİFLERİN BELGE DÜZENİ VE TUTULACAK DEFTERLER.....	241
10.1. Kooperatiflerin Tutmakla Zorunlu Olduğu Defterler	241
10.2. Kooperatiflerde Belge Düzeni ile Muhasebede Tutulacak Defterlerde Kayıt Düzeni Nasıl Olmalıdır?	246
10.3. Kooperatiflerde Tutulacak Defterin Saklama Süresi Ne Kadardır?	247
10.4. Defterlerin Açılış ve Kapanış Onayları ile İlgili Dikkat Edilecek Hususlar Nelerdir?	247
10.5. Muhasebe Defterinin Kaybolması Halinde Yapılacak İşlemler Nelerdir?	248
10.6. Ticari Defterlerin İspat Gücü, Lehte ve Aleyhte Delil Olması	248
10.6.1. İspat ve Delil Kavramları	250
10.6.2. Ticari Defter Tutmanın Amacı-Elektronik Ortamda Defter Tutulması	251
10.6.3. Ticari Defterlerin İspat Hukukundaki Yeri	252
10.6.4. Hukuk Yargılamasında Ticari Defterlerin Delil Niteliği	253
10.6.5. Vergi Yargılamasında Ticari Defterlerin Delil Niteliği	254
10.6.6. Ticari Defterlerin Delil Olması İçin Gereken Şartlar	255
10.6.7. Ticari Defterlerin Sahibi Lehine Delil Olması	255
10.6.8. Ticari Defterlerin Sahibi Aleyhine Delil Olması	259

10.7.	Kooperatif Defterlerini İncelemeye Kimler Ne Kadar Yetkilidir?.....	261
10.8.	Diğer Kanuni Defterler	262
10.9.	Yardımcı Defterler.....	262
10.10.	Kooperatiflerin Hesap Dönemi.....	263
10.11.	Muhasebeyle İlgili Belgeler	263
10.12.	Faturalar.....	264
10.13.	Gider Pusulaları.....	266
10.14.	Müstahsil Makbuzu.....	266
10.15.	Ücret Bordrosu.....	266
10.16.	Hesap Planı.....	268
10.17.	Belgelerin ve Beyanların Kanuna Aykırı Olması Halinde Sorumluluk	268
10.18.	Denetçinin Sorumluluğu	269
10.19.	Ticari Defterlerle İlgili Suçlar ve Cezalar	269

ONBİRİNCİ BÖLÜM

11. KOOPERATİFLERDE VERGİLENDİRME	271	
11.1.	Kooperatifler ile İlgili Vergisel Kavramlar	273
11.2.	Verginin Konusu	273
11.3.	Vergiyi Doğuran Olay	274
11.4.	Verginin Sorumlusu.....	274
11.5.	Vergi Muafiyeti.....	275
11.6.	Kooperatiflere Sağlanan Vergi Kolaylıkları	276
11.6.1.	Muafliklar.....	276
11.7.	Kurumlar Vergisi Kanununda Kooperatiflere Tanınan Vergi Muafiyetleri.....	276
11.8.	Kooperatiflerde Faaliyet Dönemi Sonunda Bir Gelir Fazlasının Elde Edilmesi.....	278
11.9.	Üretim Kooperatiflerinde Ortak Dışı İşlemler	279
11.10.	Kredi Kooperatiflerinde Ortak Dışı İşlemler	279
11.11.	Yapı Kooperatiflerinde Ortak Dışı İşlemler	279
11.12.	Yapı Kooperatiflerinden Kurumlar Vergisi Muafiyetinde Özel Şartlar	281
11.13.	Kurumlar Vergisinden Muaf Olan Kooperatiflerde Ortak Dışı İşlemlerin Vergilendirilmesi	281
11.14.	Vergi İstisnası	282
11.15.	Kooperatiflerin Taşınmaz Mal Satışlarına İlişkin İstisna	284
11.16.	Kooperatiflere Gider Vergileri Kanununda Tanınan İstisnalar	284
11.17.	Kooperatiflere Damga Vergisi Kanununda Tanınan İstisnalar	284

11.18.	Kooperatiflere Belediye Gelirleri Kanununda Tanınan İstisnalar.....	285
11.19.	Kooperatiflere Emlak Vergisi Kanununda Tanınan istisnalar.....	286
11.20.	2982 Sayılı Konut İnşaatında ve Kalkınmada Öncelikli Yörelerde Yapılacak Yatırımlarda Vergi, Resim ve Harç İstisna ve Muaflikleri Tanınması Hakkındaki Kanunda Kooperatifler	286
11.21.	Kurumlar Vergisi Kesintisi.....	286
11.22.	Kooperatif Gelirlerinin Sadece Taşınmaz Kira Gelirlerinden ve Mevduat Faizlerinden Oluşması Halinde Beyan	288
11.23.	Katma Değer Vergisi Kanunu Açısından Kooperatifler	289
11.23.1.	Kooperatiflerin Katma Değer Vergisi Mükellefiyeti.....	289
11.23.2.	Kooperatiflere Tanınan İstisnalar	289
11.23.2.1.	Tarımsal Amaçlı Kooperatiflere Bedelsiz Olarak Yapılan Mal Teslimi ve Hizmet İfalarına İlişkin İstisna	290
11.23.2.2.	Tarımsal Amaçlı Kooperatiflerin Arazi İslahına Ait Hizmetlerde İstisna KDV	290
11.23.3.	Küçük Sanayi Sitelerinin İnşasına İlişkin İstisna	290
11.23.4.	Konut Yapı Kooperatiflerinin Üyelerine Konut Teslimlerine İlişkin İstisna.....	290
11.23.5.	Konut Yapı Kooperatiflerine Yapılan İnşaat Taahhüt İşlerinde İstisna/İndirimli Oran Uygulaması	291
11.23.5.1.	İnşaat Taahhüt İşinin Ayrı Müteahhit veya Taşerona Yaptırılması Durumunda İstisna Uygulaması.....	292
11.23.5.2.	Tasfiyeye Giren Konut Yapı Kooperatiflerinde İndirimli Oran Uygulaması.....	293
11.23.6.	Konut Yapı Kooperatiflerinin Arsa (Kat) Karşılığı İnşaat İşlerinde KDV Uygulaması	293
11.23.7.	İstisna Kapsamındaki İşlemlerde İndirim.....	293
11.24.	Kooperatiflerin Şarta Bağlı Olarak Kurumlar Vergisi Muafiyetini Kaybetmesi ve Kazanması Ne Demektir?	294
11.25.	Risturn veya Kar Payının Vergilendirilmesi	294
11.26.	Kooperatiflere Ait Taşınmazların Kiralanması İşleminde Gelir Vergisi Tevkifatı	294
11.27.	Tarım Kredi Kooperatifleri ve Birlikleri Kanununda Yer Alan Muafliklar	295
11.28.	Vergi Levhası Bulundurma Zorunluluğu	296
11.29.	Kooperatifin Vergi Borçlarının Ödenmemesi Durumunda Kooperatif Ortaklarının Sorumluluğu	296

ONİKİNCİ BÖLÜM

12. KURUMSALLIK NEDİR?.....	297
12.1. Kooperatiflerde Kurumsal Yönetim	298
12.2. Kurumsal Yönetimin Temel İlkeleri	301
12.3. İşletmenin Yönetimi	303
12.4. Kurumsal Yönetimin Başlıca Amaçları.....	305
12.5. Kurumsal Yönetim Uygulamasının Kooperatife Sağlayacağı Yararlar	305

ONÜÇUNCÜ BÖLÜM

13. KOOPERATİF BİLGİ SİSTEMİ – KOOPBİS	307
13.1. Yönetmeliğin Amacı	307
13.2. KOOPBİS'in Kurulumu ve Yönetimi	307
13.3. Genel Müdürlüğün Görev ve Yetkileri.....	308
13.4. İl Müdürlüğünün Görev ve Yetkileri.....	309
13.5. Sistem Yöneticisinin Görev ve Yetkileri.....	309
13.6. KOOPBİS Yetkilisi.....	310
13.7. KOOPBİS Yetkilisinin Görev ve Sorumlulukları	310
13.8. Denetçilerin Yetkileri.....	311
13.9. Ortakların KOOPBİS'e Erişimi	312
13.10. KOOPBİS Verilerinden Yararlanma.....	312
13.11. Veri Güvenliği.....	312
13.12. İdari Para Cezasını Gerektiren Haller	314
13.13. Kooperatifçilik Verileri	314
13.14. KOOPBİS Yetkililerinin Veri Girişi ve Bildirim Yükümlülüğü.....	315

ONDÖRDÜNCÜ BÖLÜM

14. KOOPERATİFLERDE DİS DENETİM.....	317
14.1. Dış Denetimin Amacı.....	317
14.2. Dış Denetimin Konusu.....	318
14.3. Dış Denetime Tabi Kooperatifler, Dış Denetim Şartları, Dış Denetim Hususunda Yetkilendirilen Kuruluşlar ve Dış Denetime Tabi Kooperatiflerin Dış Denetim Yaptırmamalarının Sonuçları	318
14.4. Denetleme Organınca Yapılacak Denetimin Konusu ve Kapsamı	321
14.5. Denetleme Organının Üyelerinin Seçilmesi, Azli ve Üyeliğin Boşalması	321
14.6. Denetleme Organı Üyelerinin Nitelikleri	322

14.7.	Denetleme Organı Üyelerinin Görev ve Yetkileri	323
14.8.	Denetleme Organı Üyelerinin Sorumlulukları	324
14.9.	Dış Denetime Tabi Kooperatifler ve Dış Denetim Yaptırmamanın Sonuçları	324
14.10.	Dış Denetçinin Nitelikleri	325
14.11.	Birlik/Merkez Birliğinde İstihdam Edilecek Dış Denetimle Görevli Personelin Nitelikleri	327
14.12.	Dış Denetçinin Çalışma Yöntemi ve Görevleri	327
14.13.	Dış Denetim Teknikleri.....	328
14.14.	Dış Denetçinin Yetkileri.....	329
14.15.	Dış Denetçinin Yükümlülükleri.....	330
14.16.	Kooperatiflerin Yükümlülükleri.....	331
14.17.	Dış Denetçinin Seçimi	331
14.18.	Dış Denetçinin Görevden Alınması	332
14.19.	Dış Denetçiliğin Boşalması.....	332
14.20.	Dış Denetçinin Tescil ve İlanı	332
14.21.	Dış Denetçinin Uyacağı Etik İlkeler	333
14.21.1.	Mesleki Şüphecilik.....	333
14.21.2.	Dürüstlük ve Tarafsızlık	333
14.22.	Tarafsızlığı Ortadan Kaldıran Durumlar	333
14.23.	Mesleki Yeterlik ve Özен	334
14.24.	Sır Saklama Yükümlülüğü	334
14.25.	Faaliyet Sınırlamaları ve Reklam Yasağı.....	334
14.26.	Dış Denetçilerin Uyacakları Etik Kurallar	335
14.27.	Dış Denetim Raporunun Hazırlanması ve Genel Kurula Sunulması	335
14.28.	Dış Denetim Raporunun Asgari İçeriği.....	336
14.29.	Denetim Raporlarının Değiştirilmesi.....	337
14.30.	Dış Denetimde Raporlama Nasıl Yapılır?	337
14.31.	Küçük ve Mikro İşletmeler İçin Finansal Raporlama Standardı (KÜMİ FRS).....	340
14.32.	Denetçinin, SBDS Kapsamında Finansal Tabloların Sınırlı Denetimini Yürüttürken Amaçları.....	343
14.33.	Sınırlı Denetimin Kabulünden Sonra Dikkate Alınacak Hususlar	347
14.33.1.	Etik Hükümlere Uyum	347
14.33.2.	İzleme	347
14.34.	Müşteri ilişkisinin ve Sınırlı Denetim Sözleşmesinin Kabulü ve Devam Ettirilmesini Etkileyen Etkenler	347

14.35.	Sınırlı Denetim Sözleşmesinin Kabulüne İlişkin Ön Şartlar	348
14.36.	Sınırlı Denetim Sözleşmesi Yazılı Olarak Düzenlenmesi	349
14.37.	Sınırlı Denetimin Yürütlmesi - Finansal Tabloların Sınırlı Denetiminde Önemlilik	349
14.38.	Denetçinin İşletmeyi Tanımması	350
14.39.	Özel Durumları Ele Alan Prosedürler	352
14.39.1.	İlişkili Taraflar	352
14.39.2.	Hile ve Mevzuata Aykırılık	352
14.39.3.	İşletmenin Süreklliliği	353
14.40.	Başkaları Tarafından Yapılan Çalışmaların Kullanılması	354
14.41.	Finansal Tabloların, Bu Tabloların Dayanağını Oluşturan Muhasebe Kayıtlarıyla Mutabakatı	354
14.42.	Denetçinin, Finansal Tabloların Önemli Yanlışlık İçerebileceği Hususundan Haberdar Olması Durumunda Uygulanacak İlave Prosedürler	354
14.43.	Bilanço Tarihinden Sonraki Olaylar	355
14.44.	Yazılı Beyanlar	355
14.45.	Yönetimin, Talep Edilen Yazılı Beyanlardan Bir veya Daha Fazlasını Sunmaması Durumunda Denetçi	356
14.46.	Uygulanan Prosedürler Sonucunda Elde Edilen Kanıtların Değerlendirilmesi	357
14.47.	Denetçi Raporu Üzerindeki Etkinin Değerlendirilmesi	357
14.48.	Denetçinin Finansal Tablolar Hakkında Sonuç Oluşturması Finansal Tablolara İlişkin Geçerli Finansal Raporlama Çerçevesinin Değerlendirilmesi	358
14.49.	Finansal Tabloların Gerçekle Uygun Sunum Çerçeve Kullanılarak Hazırlanması	359
14.50.	Sonucun Şekli	359
14.50.1.	Olumlu Sonuç	359
14.50.2.	Olumlu Sonuç Dışındaki Sonuç	360
14.51.	Finansal Tabloların Önemli Yanlışlık İçermesi	360
14.52.	Finansal Tablolar Hakkında Olumsuz Sonuç Bildirilmesi	361
14.53.	Yeterli ve Uygun Kanıt Elde Edilememesi	362
14.54.	Denetçinin Denetimden Çekilme Şartları	362
14.55.	Denetçinin Yeterli ve Uygun Kanıt Elde Edememesi Sebebiyle Finansal Tablolar Hakkında Sınırlı Olumlu Sonuç Bildirmesi	363
14.56.	Denetçinin Finansal Tablolar Hakkında Sonuç Bildirmekten Kaçınması	363

14.57. Yeterli ve Uygun Kanıt Elde Edemediği İçin Sınırlı Olumlu Sonuç Bildirmesi veya Sonuç Bildirilmesinden Kaçınılması	364
14.58. Denetçi Raporu.....	364
14.59. Denetçi Raporunda Yer Alan Dikkat Çekilen Hususlar ve Diğer Hususlar Paragrafları	366
14.60. Özel Amaçlı Finansal Tablolara İlişkin Denetçi Raporu	366
14.61. Diğer Hususlar Paragrafi	367
14.62. Diğer Raporlama Sorumlulukları.....	367
14.63. Denetçi Raporu Tarihi.....	367
14.64. Belgelendirme	367
14.65. Denetçi Raporunun Unsurları.....	368
14.66. Yönetimin Finansal Tablolara İlişkin Sorumluluğu.....	369
14.67. Denetçinin Sorumluluğu	369
14.68. Finansal Tabloların Sınırlı Denetiminin Niteliğinin Bildirilmesi	370
14.69. Kullanıcıların Finansal Tabloların Özel Amaçlı Bir Çerçeveye Uygun Olarak Hazırlanmış Olduğu Konusunda Uyarılması	370
14.70. Dış Denetim Raporunun Detayları.....	370
14.71. Görüş Türleri.....	372
14.71.1. Olumlu Görüş	372
14.71.2. Olumlu Görüş Dışında Bir Görüş Verilmesi.....	373
14.71.3. Görüş Türlerinin Gerekçeleri	373
14.72. Dış Denetim Raporu Örneği.....	375
14.73. Görüş Bildirmekten Kaçınmayı İçeren Rapor	376
14.74. Olumsuz Görüş Bildirmenin Sebepleri.....	377
14.75. Sınırlı Olumlu Görüş İçeren Dış Denetim Raporu	378
14.76. Etik Kurallar	379
14.77. Mesleki Şüphecilik ve Mesleki Muhakeme.....	380
14.78. Sınırlı Denetim Düzeyinde Kalite Kontrol	382
14.79. Denetim Ekiplerinin Görevlendirilmesi.....	384
14.80. Sınırlı Denetim Sözleşmesinin Şartları Üzerinde Anlaşmaya Varılması	385

ONBEŞİNCİ BÖLÜM

15. KOOPERATİF DENETİMLERİNDE TESPİT EDİLEN YOLSUZLUKLAR VE SIKINTILAR.....	387
15.1. Kooperatiflerde Rastlanılan Yolsuzlukların Başlıca Nedenleri	387
15.2. Kooperatiflerde Sık Rastlanılan Yolsuzluklar	390
15.3. Kooperatiflerde Tespit Edilen Diğer Yolsuzluklar ve Sikıntılar	396
15.4. Değerlendirme ve Sonuç	403

15.5.	İşletmelerde/Kooperatiflerin Özellikle Muhasebe ve Belge İncelemeleri Esnasında Karşılaılan Muhasebe Kayıt Hata, Hile ve Eksikleri	404
15.5.1.	Hile Neden Yapılır?	405
15.5.2.	Muhasebe Hataları	407
15.5.3.	Hata Çeşitleri	409
15.5.4.	Hile Türleri	413
15.5.5.	Belge Sahtekârlığı	416
15.5.5.1.	Belge Sahtekârlığının Başlıca Nedenleri:.....	417
15.5.5.2.	Kooperatif/Şirket Yolsuzluklarında Fatura Kullanımı.....	417
15.5.5.3.	Faturalar Üzerindeki Adreslerin Boş Olması.....	418
15.5.5.4.	Faturayı Kesen Firmanın Fiili Durumu.....	418
15.5.5.5.	Belge Sahtekârlığının Gerçekleşme Şekilleri.....	419
15.5.5.6.	Belge Sahtekârlığında Yaygın Olarak Kullanılan Yöntemler	420
15.5.6.	Bilançonun Maskelenmesi.....	423
15.5.7.	Vergi Kaçırmaya Amaçlı Muhasebe Hileleri.....	425
15.5.8.	Hatanın Tespit Edilmesi	435
15.5.9.	Hilenin Tespit Edilmesi.....	437
15.5.10.	Hile Üçgeni.....	444
15.5.11.	Hilelere Neden Olan Risk Faktörleri.....	445
15.5.12.	Hile Üçgeni.....	446
15.5.13.	Hilelerin Sınıflandırılması	447
15.5.14.	Hileli Finansal Raporlamanın Ortaya Çıkma Sebepleri.....	451
15.5.15.	Hile Belirtileri	453
15.5.16.	Belge Düzeninde Hileler.....	464
15.5.17.	Hata ve Hile Arasındaki Fark	465
15.6.	Alınması Gereken Tedbirler	466
15.6.1.	İşletme İçi Önlemler.....	466
15.6.2.	İşletme Dışı Önlemler	467
ONALTINCI BÖLÜM		
16.	DİĞER HUSUSLAR	469
16.1.	Arsa ve İnşaat Ödemelerinin Muhasebeleştirilmesi	469
16.2.	Kiralama İşlemleri/Giderleri	472
16.3.	Kooperatifin Gayrimenkulünü Kiraya Vermesi.....	472
16.3.1.	Bir KDV Mükellefinden Kiralama İşlemine Örnek Muhasebe Uygulaması	473

16.3.2. KDV Mükellefi Olmayan Birisinden Kiralama İşlemine Örnek Muhasebe Uygulaması	474
16.4. Aidat Ödemesini Geciktiren Ortaklardan Gecikme Faizi Alınabilir mi?.....	474
16.5. Ortaklar Tarafından Ödenen ve Tahakkuk Eden Gecikme Zamları.....	475
16.5.1. Gecikme Cezası Tahakkukuna Örnek Muhasebe Kaydı.....	476
16.6. Personele Verilen Aylık Ücretin Muhasebe Kaydı	476
16.7. Kooperatiflerde Sermaye Nasıl Hesaplanır?	477
16.8. Kooperatiflerin Avukat Tutmak Zorunluluğu Var mıdır?	478
16.9. Kooperatif Kuruluş İşlemlerinde Bakanlıkça Hazırlanan Örnek Ana Sözleşmelerin Aynen Kabul Edilmesi Zorunlu mudur?	478
16.10. Mülkiyeti Birden Fazla Kişiye Ait Olan Bir Kara Ulaşım Aracının Pay Sahiplerinin Her Biri Bu Araç Üzerinden Taşıyıcılar Kooperatifi ile Ortaklık İlişkisi Kurulabilir mi?	479
16.11. Kooperatifte Ortak Olabilmek İçin Aranan Şartların Serbestçe Belirlenebilmesi Mümkün müdür?	479
16.12. Ana sözleşmede Belirtilerek Belirli Bir Güzergâhta Yolcu Taşımacılığı Yapmak Üzere Bir Taşıma Kooperatifi Kuruluşuna İzin Verilmesi Mümkün müdür?.....	479
16.13. Tür Değişikliği Yapacak Kooperatiflerin Hali Hazırda Mevcut Olan Ortaklarının Kabul Edilen Yeni Ana sözleşmede Belirtilen Ortaklık Şartlarını Taşıması Gerekli midir?	479
16.14. Bakanlık İzni Alınmadan Kooperatif Kuruluş ve Ana Sözleşme Değişikliği Yapılabilir mi?	480
16.15. Kurulacak Kooperatifin Çalışma Konuları Serbestçe Belirlenebilir mi?	480
16.16. Kooperatif Ana sözleşmesini İmzaladıktan Sonra Kurucu Ortaklıktan Ayrılmak İsteyen Kişinin Ne Yapması Gerekir?	480
16.17. Farklı Tür Kooperatif ifadesiyle Anlatılmak İstenilen Nedir?	480
16.18. Ana Sözleşmenin Noter Onaylı Olması Zorunlu mudur?	480
16.19. Devlet Memurları Kooperatiflerin Yönetim veya Denetim Kurullarında Yer Alabilir mi?	481
16.20. Genel Kurul Toplantıları Birleştirilerek Yapılabılır mı?.....	481
16.21. Kooperatif Temsile Yetkili Kimselerin Yetkilere Dayanak Olan Kararlarının Noterlikçe Tasdik Edilmesi Zorunluluğu Var mıdır?	481
16.22. Kooperatif Paraları Vadeli Hesapta ya da Döviz Hesabında Tutulabilir mi?.....	481
KAYNAKÇA.....	483